

ТАНКИД, АДАБИЁТШУНОСЛИК

Фитрат иўнина Туркестон «Е ёдёт, ё мамот!», деб ўртага тушган 1917 йилда шундай ёзган эди:

«Мен сенинг учун тирилдим, сенинг учун яшарман, сенинг учун ўлурман! Улум сенинг ўлумнинг истаганларга, нафрат сени кўмгани келганиларга!»

Бу сўзлар унинг юрагидан қандай сирцираб чиқсан. Унинг элдан, Ватандан ўзга дарди ҳам, армони ҳам иўнк эди. У моддий ўзига

тўйк эди. Манъавияти баркамол эди. Инилобининг дастлабки йилларида хориждаги илм-маърифатнинг қадрига етубчи ишбильармон ҳомийлар даъватномалар ёзиб, иштаклif этганларида бормади. Ҳар қандай ҳолда Ватани, ҳалқи билан бўлшини лозим билди. Ҳолбуки, Октябр тўнташидан кейинги 2 миллион муҳожирини бирга бўлиши мумкин эди. Сўнг, 20-йилларда, ҳатто 30-йилларда ҳам унинг им-

кони бор эди. Бироқ Ватани тўйгуси буга ўйл бермади. Мавжуд гузум — ҳукмрон ҳарбий-маҳкамачилик маъмуният эса уни ўзин мунадас тутган ҳалқи, Ватани номидан қатл этиди.

Бироқ четда унинг шуҳрати зарра қадар камайган эмас. Аксинча, илтари уни Яқин Шарқ мамлакатларидагина билган бўлсалар, ҳозир Европада, ҳатто Америкада ҳам ўрганимодалар.

АБДУРАУФ ФИТРАТ 1886 ЙИЛИ Бухоро шахрида саводи Абдурахимбай оиласида туғилган. Абдурахимбай иўмишни, дунёнинг баланд-пастидан хабардор киши бўлган. Савдо ишлари билан Турска, Эрон, Каҳжарга тез-тез бориб турган. Онасининг оти Бибикон бўлб, ташминан 1866-йилдан туғилган. Уғи хисбагалинган 1937 йилда ёдёт эди. Оиласа Абдурауфдан ташари яна иккি фэрзанд — укаси Абдурахмон ва синглиси Махбуба бор эди. 20-йилларнинг дастлабки шеърий тўплами — «Сайҳа» ҳам форсча эди. У Истанбулда 1911 йили нашр қилинди. «Сайҳа» мўлтадор луғатларда «бонг, даҳшатнинг фарёб, наъба», деб изоҳланган. Китобдаги шеърлар Ватан ҳақида эди. Ватан ҳақида осойинта сўзлаб бўлмасди. Унинг дарди ниҳояси, жароқатлари ҳалолати эди. Шоир Ватанинг «холи ҳаробаълигидан, ғланжан гамодан «қираҳидан» (либоси) чоклигидан дод солди. Унга меҳру муҳаббатини ҳайириб айтди. Уни ҳар нарсадан мукаддас тутди. Ватан учуну бахт ва нахот қидирди.

Шоирнинг ўтил шеърлари 1914 йили «Садой Туркистон» газетасида ҳам босилиди. «Ватанперварлик шеърлари тўплами бўлган «Сайҳа»нин ўқиган кишиларни Бухоро ҳукуматигина эмас, шу билан бирга, рус ҳукумати ҳам таъкиб қила бошлиди. Чунки бу шеърларда Бухоро мустақиллигиғоғаси биринчя марта жуда ёрқин шаклда ифодалаб берилди», — деб ёзган эди. Ф.Хўжаев.

ФИТРАТ ЮКИШНИ ТУГАТИБ қайтганда (1914) унинг номи Бухородагига эмас, чётларга ҳам ўйлаган эди. Бўлган 1913—14 йиллари бир сабаб билан «имударис» бўлиши ўргина кўзбек милий ўқитувчиликни бўлишига қарор бераб, отасидан ҳам, муаллимидан ҳам «қошиб Тошкентга келганинни ҳикоя кирадар», «увақтарда биз ҳамма ўзбек бўзувчilari Фитрат таъсирида эдик», дейди.

Яна бир мисол. Фитратнинг КГБ архивида сакланадиган «Ишинадиган материаллардан мавзум бўладики, у 1914-йиллarda Бухородаги ҳаваскор театричилари ишини ҳам ўйла кўйган. Сахнада роллер ўйнаган. Тушган пулларни 1914 йил урушида жабрланган мусулмонлар фойдасига ўтказган. Бундай ишлари учун Бухоро күшбекисидан «мартаба» олиб (қандай мартабалиги кўд этилмаган) элга довруғи ёйилган.

Истанбул, Козон, Оренбург, Ҳуда янги замоний таъсиҳи кўрган бухоролик ўслабернинг одди 1913-йиллардан ётиборан юртларига қайта бошлидилар. Бухорода матбуот ишга тушди. «Турон», «Бухоройи шариф» газеталари чиқа бошлиди.

Фитратнинг қарашлари унинг шу даврларда тартилган ва XX аср боши публицистикасининг, драматик инсценажини нодир намуналаридан бўйиб қолган «Рахбари нахот» (1915), «Оила» (1916),

«Бегижон» (1916), «Мавлуди шариф» (1916), «Або Муслим» (1916) каби асарларидан икс этган. Фитрат янги мактаблар ва унгари янги дарслик-дастурлар билан таъмин ҳам эсдан чиқармади. 1917 йилда ака-ука Оруджевлар матбаасида босилган «Ўкув» китоби бунга далиди...

Фитратнинг Октябр тўнташига муносабати ўша бўлган матбуотида икс этиб колган. Масалан, самаринандик жадидлар томонидан 1917 йилнинг 1 априлдан бoshlab «Хуррият» газетаси чиқади. Унга дастлаб Мардонқул Шоҳуммадзода деган киши музхарририи қилган. Бехбудий, Сидикий-Ахжий қаби таникли адидлар шеър ва мақолалари билан қатнаганлар. Ҳожи Мунин таҳир ҳайъатидан ислаған. 27-сонидан то охири 87-сонигача (1918 йил) газетада

Бегали ҚОСИМОВ

СЕНИНГ УЧУН ТИРИЛАДИМ, ОНА!

Фитрат ҳақида
қайдлар

Абдурауф Фитрат мухарририк вазифасини бажарган. Мана шу газетанида 1917 йил 49-сонида (7 ноябр) «Ҳабарлар» руқидига 25 октябрда Киши Саройнинг эгаллайини ва Мувакат ҳукуматининг қалоқида олинини муносабати билан Фитратнинг «Русияда янги бир бало бош кўтарди — болшевик балоси» деган қайдига дучекламиш. Шонр сўнгроқ бу вонеани «орт қайғуси» сифатиде беҳолади.

«Эй, улуғ Турон, арлонлар ўлакаси Сенга не бўлди! — деб хитоб қилид у. — Дунён «урхозлари билан тиригтан ўйларб юракли болаларинг ҳани? Нечун товушлари чиқмайдир? Нечун чекинидар! Нечун кетдилар? Кора ўлакасидан ўзига ўтди. Шонр ўзбек хукуматини 1800 ўшилока ўт кўйилган. Сиёсат учун Фарғона воидинида 1800 ўшилока ўт кўйилган. Ерил ҳадидан Марғонда 7000, Андижонда 6000, Наманганда 2000, Бўзукғурон ва Кўкончилоқда 4500-га яхин киши ўйдирланган.

Шу орада «ўйлон воқеаси» содир бўлди. 1918 йил 19—20 февралда Кўкон ва унинг атрофи Туркистон ҳарбий комиссари Е. Перфилев бўйри билан озодлик виқилиб шиори остида қонга ботирлиди. Айрим манబалар кўра, шахар учун ўнгай, 10 миндан ортик туркестоник ўдирдирланган. Сиёсат учун Фарғона воидинида 1800 ўшилока ўт кўйилган. Ерил ҳадидан Ҳоризонда 6000, Амудардан 2000, Бўзукғурон ва Кўкончилоқда 4500-га яхин киши ўйдирланган.

Кўконни «тинчтігча», босқинчилар Бухоро билан «шуғулландилар. Аҳоли Бухорага бостириб келадиган кишиларни ҳарбий эмас, гайридинлариниң, ахнабийларини Бухорон шарифи бостириб кишини деб билди. Уларнинг ўнига юрган ўзбек хукуматини 1800 ўшилока ўт кўйилган динини, Ватанини, имонини ўргиса сотаётган энг қабих кишилар бўйиб кўринди.

ХУЛАС, Ф. КОЛЕСОВ ВА Ф. ХУЖАЕВИНГ 24 соат ичидаги ҳукуматни тарқатиб, ўрнига ўш бухороликларнинг ижро комиссии тайинланган утиматумани амалга ошилади. Амир жумга ўтиди. Колесов Тошкент томони чекинишга мажбур бўйди. Колесов Ташкентга 1917 йили чиқар, «Муҳтасари тархи ислом» асари ҳам бўнга шоҳид. Дастурнинг ўзига келдиган бўлсан, унга майдан сабабларга кўра амалга ошилади. Шунга қаралмасдан, дастур ўш бухороликларнинг ижтимоий оғонни ўтиришда мухим ахамият касб этиди.

Шу орада «ўйлон воқеаси» содир бўлди. 1918 йил 19—20 февралда Кўкон ва унинг атрофи Туркестон ҳарбий комиссари Е. Перфилев бўйри билан озодлик виқилиб шиори остида қонга ботирлиди. Айрим манబалар кўра, шахар учун ўнгай, 10 миндан ортик туркестоник ўдирдирланган. Сиёсат учун Фарғона воидинида 1800 ўшилока ўт кўйилган. Ерил ҳадидан Ҳоризонда 6000, Амудардан 2000, Бўзукғурон ва Кўкончилоқда 4500-га яхин киши ўйдирланган.

Жамийатнинг номланшида ҳам, унинг ўз олидаги ҳамақада-вазифасида ҳам ўзик ўйларни туғрилди. Тайкида шозлини, уларнинг озигини, уларнинг атрофи Ташкентда ҳарбий яширин ўхуд гайри расмий эмас, мутлақо қонуни, шу ердага 1917 йили чиқар, «Сипориси (ижозати)» билан туғрилди. Шу жойдаги Иштирокчиликни ажратди. Дарёвек, унинг 1917 йили чиқар, «Муҳтасари тархи ислом» асари ҳам бўнга шоҳид. Дастурнинг ўзига келдиган бўлсан, унга майдан сабабларга кўра амалга ошилади. Шунга қаралмасдан, дастур ўш бухороликларнинг ижтимоий оғонни ўтиришда мухим ахамият касб этиди.

Шоир орада «ўйлон воқеаси» содир бўлди. 1918 йил 19—20 февралда Кўкон ва унинг атрофи Туркестон ҳарбий комиссари Е. Перфилев бўйри билан озодлик виқилиб шиори остида қонга ботирлиди. Айрим манబалар кўра, шахар учун ўнгай, 10 миндан ортик туркестоник ўдирдирланган. Сиёсат учун Фарғона воидинида 1800 ўшилока ўт кўйилган. Ерил ҳадидан Марғонда 7000, Андижонда 6000, Наманганда 2000, Бўзукғурон ва Кўкончилоқда 4500-га яхин киши ўйдирланган.

Кўконни «тинчтігча», босқинчилар Бухоро билан «шуғулландилар. Аҳоли Бухорага бостириб келадиган кишиларни ҳарбий эмас, гайридинлариниң, ахнабийларини Бухорон шарифи бостириб кишини деб билди. Уларнинг ўнига юрган ўзбек хукуматини 1800 ўшилока ўт кўйилган динини, Ватанини, имонини ўргиса сотаётган энг қабих кишилар бўйиб кўринди.

ХУЛАС, Ф. КОЛЕСОВ ВА Ф. ХУЖАЕВИНГ 24 соат ичидаги ҳукуматни тарқатиб, ўрнига ўш бухороликларнинг ижро комиссии тайинланган утиматумани амалга ошилади. Амир жумга ўтиди. Колесов Ташкент томони чекинишга мажбур бўйди. Колесов Ташкентга 1917 йили чиқар, «Муҳтасари тархи ислом» асари ҳам бўнга шоҳид. Дастурнинг ўзига келдиган кишиларни 1800 ўшилока ўт кўйилган динини, Ватанини, имонини ўргиса сотаётган энг қабих кишилар бўйиб кўринди.

Фитрат ҳам азининг ўтил шеърларидан ўзига юрган ўзбек хукуматини 1800 ўшилока ўт кўйилган динини, Ватанини, имонини ўргиса сотаётган энг қабих кишилар бўйиб кўринди.

Фитрат ҳам Азининг ўтил шеърларидан ўзига юрган ўзбек хукуматини 1800 ўшилока ўт кўйилган динини, Ватанини, имонини ўргиса сотаётган энг қабих кишилар бўйиб кўринди.

Фитрат ҳам Азининг ўтил шеърларидан ўзига юрган ўзбек хукуматини 1800 ўшилока ўт кўйилган динини, Ватанини, имонини ўргиса сотаётган энг қабих кишилар бўйиб кўринди.

Фитрат ҳам Азининг ўтил шеърларидан ўзига юрган ўзбек хукуматини 1800 ўшилока ўт кўйилган динини, Ватанини, имонини ўргиса сотаётган энг қабих кишилар бўйиб кўринди.

Фитрат ҳам Азининг ўтил шеърларидан ўзига юрган ўзбек хукуматини 1800 ўшилока ўт кўйилган динини, Ватанини, имонини ўргиса сотаётган энг қабих кишилар бўйиб кўринди.

Фитрат ҳам Азининг ўтил шеърларидан ўзига юрган ўзбек хукуматини 1800 ўшилока ўт кўйилган динини, Ватанини, имонини ўргиса сотаётган энг қабих кишилар бўйиб кўринди.

Фитрат ҳам Азининг ўтил шеърларидан ўзига юрган ўзбек хукуматини 1800 ўшилока ўт кўйилган динини, Ватанини, имонини ўргиса сотаётган энг қабих кишилар бўйиб кўринди.

Фитрат ҳам Азининг ўтил шеърларидан ўзига юрган ўзбек хукуматини 1800 ўшилока ўт кўйилган динини, Ватанини, имонини ўргиса сотаётган энг қабих кишилар бўйиб кўринди.

Фитрат ҳам Азининг ўтил шеърларидан ўзига юрган ўзбек хукуматини 1800 ўшилока ўт кўйилган динини, Ватанини, имонини ўргиса сотаётган энг қабих кишилар бўйиб кўринди.

Фитрат ҳам Азининг ўтил шеърларидан ўзига юрган ўзбек хукуматини 1800 ўшилока ўт кўйилган динини, Ватанини, имонини ўргиса сотаётган энг қабих кишилар бўйиб кўринди.

Фитрат ҳам Азининг ўтил шеърларидан ўзига юрган ўзбек хукуматини 1800 ўшилока ўт кўйилган динини, Ватанини, имонини ўргиса сотаётган энг қабих кишилар бўйиб кўринди.

Фитрат ҳам Азининг ўтил шеърларидан ўзига юрган ўзбек хукуматини 1800 ўшилока ўт кўйилган динини, Ватанини, имонини ўргиса сотаётган энг қабих кишилар бўйиб кўринди.

Фитрат ҳам Азининг ўтил шеърларидан ўзига юрган ўзбек хукуматини 1800 ўшилока ўт кўйилган динини, Ватанини, имонини ўргиса сотаётган энг қабих кишилар бўйиб кўринди.

Фитрат ҳам Азининг ўтил шеърларидан ўзига юрган ўзбек хукуматини 1800

ЭЛНИНГ ФОЗИЛ ШОИРИ

Жаҳонда ҳар бир ҳалқ оғзаки ижоди асрлар бўйи шаклланган, сайдал топган, руҳан милий, мазмунан умуминсоний ҳазинадир. Ҳалқимиз оғзаки ижодиди фавзулодда ҳодида бўлган, асризининг буюн қашғифларни саналмиш достончилек бевосита ҳалқ бахшилари фаолияти билан бўлиб. «Соз билан сұхбатни елғон демонглар; Одам Ота бино бўлғандан бордир», — дейилади ҳалқ термалари. Ривоятларга кўра, энг биринчи шоир ҳам, энг биринчи созанди ҳам Одам Отанинг ўзи бўлган. Момо Ҳаво эса дўмйигара торлар шаштаги.

Соз сўз устаси, ҳалқимиз оғзаки ижодини тоғи ҳисобланниши «Алномис» достонни бизгача бутун жойизаси, сехру таровати, руҳий қудрати билан авайлаб-асраб етказиб келган, бахшилар сардори Фозил Йўлдош ўти туғилганига бўйи 1920 йил тўлади.

Фозил Йўлдош ўғли билан ўзмасхаб бўлган ўзбек фольклоршуносиги фанси асосини Ҳоди Зарифининг ёзишиларига кўра, шоир 1872 йил Самарқанд вилояти, Булунгур туманиннинг Лойда қишилогида камбагал дехон оиласида туғилиди. Бироқ Фозил шоир Янгиқўргон (хозирги Галлаород) туманинда туғилиб, кейин от-онаси билан Лойда қишилогида келиб қолган деган маълумотлар ҳам мавжуд. Фозил Йўлдош ўғлининг от-обо қишилоги Галлаоролда эканлигини Ҳоди Зариф ҳам инкор этмайди.

Турмуш кечирининг оғирлигидан ёш Фозилининг онлasi Челак қишилогига кўчуб келади. Беш ўшида отасидан айрilmади. Фозил ҳар кимларнинг эшигига тиричичлик қилиб юради. Шоирининг ўзи «Кўнгарим» номли автобиографик характердаги асариди айтишича, у етти ёшига тўлганда онаси Янгиқўргонга Сойбўйига турмушга чиқиб кетади. Бироқ Фозил бундан икни йил кейин онасини кўншига келтига хабар топади.

Шундан сўнг шоир Янгиқўргондаги турли қишилопларда ҳар кимнинг хизматигани қилиб кун ўтишти юради. Мажбурий рӯҳхатга тушиб, Мирзачўлда кейинги Кирон номи бўйи, дастлаб ҳалқ ўтишида Кенес (князъ сўзининг ўзбекча талафузи) деб ўтирилган канал қазиини иштироти этади.

Мирачўлга сув чиқариш чор Россияси манфаатларига ҳам мос келди. Ҳанал меҳнаткашлар хисобига сув текин қўрилгандан ёди. Оғир меҳнат, чида бўлmas шароитга қарши бўш — кўтартган бир гурӯх, исёчинлар билан Фозил ҳам у ердан кетиб, ўз ҳалқимизга қайтиб келди. Лойда қишилогига ҳозир ўзи даврининг машҳур достончилари, уч оға-ини Йўлдош, Қўллош, Суяр бахшиларига шогирд тушади. Улар орасида Йўлдош шоирининг ёш Фозилга ихlosи, ётибори, айниқса баланд ёди. Бу уч шоир Булунгур достончилар мактабининг энг гўзал ағнаналарини сақлаб қолган ёдилар. Фозилининг Йўлдош устози унга ўзи қизини берип, ўлантирип ҳам қўйди.

Фозил Йўлдош ўғли 25—26 ўшларда, ўтда асрнинг сунғиги йилларидаги шоир номини олади. Бу уйнини олиш барча ҳалқ бахшиларига наисбет қилмаган. Ҳалқ ижодида ниҳоятда бадиҳанга ўюндикорларни, эпик анъана доирасида ўзларининг янги-янги вариантларини, ётто янги достонлари ҳам яратади оладиган ўти кобилиятли достончиларнига шоир деб юртганда. Фозил шоир достонни бўлиб танилганда сўнг, асосан, дехончилек билан.

Илим адабиётларимизда «Фозил Йўлдош ўғли Улут Октябрь инициобини зўр мамнуният билан қарши олди. Ҳалид қабилида ёзишларни ўти ўтади. Негани у 1917 йилда ҳаётининг аччи-чучуниги кўп тортад, оқкорани фаридай оладиган етук 45 ўшида ёди 1916 йилти Жиззах қўзғлонининг бутун физиалияга гувах бўлган, чоризмининг Кенес каналида нима эканлигини ағлаган шоирининг чор Россияси томонлардан келатидан. Октябрь воқеаларни осонгина қабул қилиши мантиқида кетмайди.

Муҳими шундаки, Октябрь воқеаларининг дастлабки йилларидаги бирор ҳалқ бахшилари ўтихиёри сабор идораларига мурошат қилмаган. Ҳатто ҳикояларга кўра Пўлкан шоир Ҳоди Зариф билан учрашганда кейин ҳам ўзи қишилогига ёлизига танасини сўйин, одамлардан ўзини ўлдига чиқарини сўраган экан.

Бу каби фактлар ҳалқ ижодчиларининг Октябрь инициобини деб атальшик тўтиришни қандай кутиб олганларни ўтича ўтириши, таърихи таъриши бўлганларни таровати.

Фозил Йўлдош ўғли 1928 йилдан умрлик нафса қартилганда фактига келсан, унингдек ҳалқ ичидаги танилган, эл кезин юрувчи талантли ижодкорларни мавжуд тузумни шараплашга тарбија қилини келганди ашадиган ва ўзимиздан чиққан чало бўльшовилар учун ҳам жуда мумкин эди. Абдулла Кодирий, Усмон Носири каби ижодкорларни хор-зор қилган тузум ҳалқ бахшиларига саҳиблик билан

Фозил Йўлдош ўғли 25—26 ўшларда, ўтда асрнинг сунғиги йилларидаги шоир номини олади. Бу уйнини олиш барча ҳалқ бахшиларига наисбет қилмаган. Ҳалқ ижодида ниҳоятда бадиҳанга ўюндикорларни, эпик анъана доирасида ўзларининг янги-янги вариантларини, ётто янги достонлари ҳам яратади оладиган ўти кобилиятли достончиларнига шоир деб юртганда. Фозил шоир достонни бўлиб танилганда сўнг, асосан, дехончилек билан.

Ҳалқ оғзаки ижоди умуминсоний қадрингизда кутиб олганларни ўтича ўтириши, таърихи таъриши бўлганларни таровати.

Кўйида Фозил Йўлдош ўғли репертуаридаги мавжуд бўлган, аммо шу пайтатча ёздан қилинмаган термаларни ўтишибонингизга ҳавола берди.

Уларни 1927 йил Самарқанд шаҳрида Ҳоди Зариф шоирининг ўзи оғзидан ёзи олган.

Бизнингча, шу кичинча парчадаёт жуда катта маъно бор. Умуминсоний қадрингизда кутиб олганларни ўтича ўтириши, таърихи таъриши бўлган, шоирини ўтишибонингизга ҳавола берди.

Ҳалқ оғзаки ижоди умуминсоний қадрингизда кутиб олганларни ўтича ўтириши, таърихи таъриши бўлган, шоирини ўтишибонингизга ҳавола берди.

Ҳалқ оғзаки ижоди умуминсоний қадрингизда кутиб олганларни ўтича ўтириши, таърихи таъриши бўлган, шоирини ўтишибонингизга ҳавола берди.

Ҳалқ оғзаки ижоди умуминсоний қадрингизда кутиб олганларни ўтича ўтириши, таърихи таъриши бўлган, шоирини ўтишибонингизга ҳавола берди.

Ҳалқ оғзаки ижоди умуминсоний қадрингизда кутиб олганларни ўтича ўтириши, таърихи таъриши бўлган, шоирини ўтишибонингизга ҳавола берди.

Ҳалқ оғзаки ижоди умуминсоний қадрингизда кутиб олганларни ўтича ўтириши, таърихи таъриши бўлган, шоирини ўтишибонингизга ҳавола берди.

Ҳалқ оғзаки ижоди умуминсоний қадрингизда кутиб олганларни ўтича ўтириши, таърихи таъриши бўлган, шоирини ўтишибонингизга ҳавола берди.

Ҳалқ оғзаки ижоди умуминсоний қадрингизда кутиб олганларни ўтича ўтириши, таърихи таъриши бўлган, шоирини ўтишибонингизга ҳавола берди.

Ҳалқ оғзаки ижоди умуминсоний қадрингизда кутиб олганларни ўтича ўтириши, таърихи таъриши бўлган, шоирини ўтишибонингизга ҳавола берди.

Ҳалқ оғзаки ижоди умуминсоний қадрингизда кутиб олганларни ўтича ўтириши, таърихи таъриши бўлган, шоирини ўтишибонингизга ҳавола берди.

Ҳалқ оғзаки ижоди умуминсоний қадрингизда кутиб олганларни ўтича ўтириши, таърихи таъриши бўлган, шоирини ўтишибонингизга ҳавола берди.

Ҳалқ оғзаки ижоди умуминсоний қадрингизда кутиб олганларни ўтича ўтириши, таърихи таъриши бўлган, шоирини ўтишибонингизга ҳавола берди.

Ҳалқ оғзаки ижоди умуминсоний қадрингизда кутиб олганларни ўтича ўтириши, таърихи таъриши бўлган, шоирини ўтишибонингизга ҳавола берди.

Ҳалқ оғзаки ижоди умуминсоний қадрингизда кутиб олганларни ўтича ўтириши, таърихи таъриши бўлган, шоирини ўтишибонингизга ҳавола берди.

Ҳалқ оғзаки ижоди умуминсоний қадрингизда кутиб олганларни ўтича ўтириши, таърихи таъриши бўлган, шоирини ўтишибонингизга ҳавола берди.

Ҳалқ оғзаки ижоди умуминсоний қадрингизда кутиб олганларни ўтича ўтириши, таърихи таъриши бўлган, шоирини ўтишибонингизга ҳавола берди.

Ҳалқ оғзаки ижоди умуминсоний қадрингизда кутиб олганларни ўтича ўтириши, таърихи таъриши бўлган, шоирини ўтишибонингизга ҳавола берди.

Ҳалқ оғзаки ижоди умуминсоний қадрингизда кутиб олганларни ўтича ўтириши, таърихи таъриши бўлган, шоирини ўтишибонингизга ҳавола берди.

Ҳалқ оғзаки ижоди умуминсоний қадрингизда кутиб олганларни ўтича ўтириши, таърихи таъриши бўлган, шоирини ўтишибонингизга ҳавола берди.

Ҳалқ оғзаки ижоди умуминсоний қадрингизда кутиб олганларни ўтича ўтириши, таърихи таъриши бўлган, шоирини ўтишибонингизга ҳавола берди.

Ҳалқ оғзаки ижоди умуминсоний қадрингизда кутиб олганларни ўтича ўтириши, таърихи таъриши бўлган, шоирини ўтишибонингизга ҳавола берди.

Ҳалқ оғзаки ижоди умуминсоний қадрингизда кутиб олганларни ўтича ўтириши, таърихи таъриши бўлган, шоирини ўтишибонингизга ҳавола берди.

Ҳалқ оғзаки ижоди умуминсоний қадрингизда кутиб олганларни ўтича ўтириши, таърихи таъриши бўлган, шоирини ўтишибонингизга ҳавола берди.

Ҳалқ оғзаки ижоди умуминсоний қадрингизда кутиб олганларни ўтича ўтириши, таърихи таъриши бўлган, шоирини ўтишибонингизга ҳавола берди.

Ҳалқ оғзаки ижоди умуминсоний қадрингизда кутиб олганларни ўтича ўтириши, таърихи таъриши бўлган, шоирини ўтишибонингизга ҳавола берди.

Ҳалқ оғзаки ижоди умуминсоний қадрингизда кутиб олганларни ўтича ўтириши, таърихи таъриши бўлган, шоирини ўтишибонингизга ҳавола берди.

Ҳалқ оғзаки ижоди умуминсоний қадрингизда кутиб олганларни ўтича ўтириши, таърихи таъриши бўлган, шоирини ўтишибонингизга ҳавола берди.

Ҳалқ оғзаки ижоди умуминсоний қадрингизда кутиб олганларни ўтича ўтириши, таърихи таъриши бўлган, шоирини ўтишибонингизга ҳавола берди.

Ҳалқ оғзаки ижоди умуминсоний қадрингизда кутиб олганларни ўтича ўтириши, таърихи таъриши бўлган, шоирини ўтишибонингизга ҳавола берди.

Ҳалқ оғзаки ижоди умуминсоний қадрингизда кутиб олганларни ўтича ўтириши, таърихи таъриши бўлган, шоирини ўтишибонингизга ҳавола берди.

Ҳалқ оғзаки ижоди умуминсоний қадрингизда кутиб олганларни ўтича ўтириши, таърихи таъриши бўлган, шоирини ўтишибонингизга ҳавола берди.

Ҳалқ оғзаки ижоди умуминсоний қадрингизда кутиб олганларни ўтича ўтириши, таърихи таъриши бўлган, шоирини ўтишибонингизга ҳавола берди.

Ҳалқ оғзаки ижоди умуминсоний қадрингизда кутиб олганларни ўтича ўтириши, таърихи таъриши бўлган, шоирини ўтишибонингизга ҳавола берди.

Ҳалқ оғзаки ижоди умуминсоний қадрингизда кутиб олганларни ўтича ўтириши, таърихи таъриши бўлган, шоирини ўтишибонингизга ҳавола берди.

Ҳалқ оғзаки ижоди умуминсоний қадрингизда кутиб олганларни ўтича ўтириши, таърихи таъриши бўлган, шоирини ўтишибонингизга ҳавола берди.

Ҳалқ оғзаки ижоди умуминсоний қадрингизда кутиб олганларни ўтича ўтириши, таърихи таъриши бўлган, шоирини ўтишибонингизга ҳавола берди.

Ҳалқ оғзаки ижоди умуминсоний қадрингизда кутиб олганларни ўтича ўтириши, таърихи таъриши бўлган, шоирини ўтишибонингизга ҳавола берди.

Ҳалқ оғзаки ижоди умуминсоний қадрингизда кутиб олганларни ўтича ўтириши, таърихи таъриши бўлган, шоирини ўтишибонингизга ҳавола берди.

